

ענין יום טוב' י' כ"ט

ק' שבו מה פתוח בה, יזכור את יום השבת לקדשו, כלום אדם שישים מלאכה שאדם צריכים שבות, התבונה שעל ידה האדם הוא משלים את העולם ומשכלל את החיות, הוא מתגלה בכשרונו המלאכותי, שבו הרי הוא נה מנהל בהבריאת, וכמו שיתף להקביה בבעשה טראטית ע"י בת הפרוש והמצייר שחקק בו ארון כל המעשים בית, והחידוש הוא שבחנות האדם, שנתולה בקרבו ע"י מעין בנה של פעלה בפעולותיו הנפשות, הרי הוא מעין על כשרון רוחו ומעלותיו המסוימות שבהן הוא משכלל את הציורה באופן יותר נמלה ונשגב מאשר השיגוב שהיה משכלל אותה במפעלי המלאכותיים בשליטתו על החומרים והכחות שבטבע, והיא היא תעודת השבת, שהיא שכיחה המרים המשיבה את כל הכחות המעשיים וכל ענפי כשרותיהם אל עצמותה של הנשמה, ובה יצירתה המסוימת והלך עיני הלוך הגדול, ובריאתה העליונה של הטובה הרי היא הציורה היותר ארדית המקולה בשטקל כפול באין עורך לייצוי ועליו, ובר כל הציורה המלאכותית שמשליח בהן האדם לעשות בחכמתו המעשית הנפלאה, ולתמם את החנן הנשגב של נאות שלמים שבסוד הציורה, בא השבת בתור המקור של כל כרמה, של כל שפעת חידוש ומקור חיים המיוחד לישראל כחומשות קרושתם, ילדנה כי אז די מקרישכב"י, אשר עז ביום לשכלל את החויה כולה, לחדש את בתה, להוסיף אורה ורפעתה ממעין החיים של הברכה העליונה, והשכיחה של השבת הודגתה את הציורה המוכתרת ששרכה התורה הלוי בה, הרי זה מאחדת בכשרון המלאכה אשר לאדם שהוא מתעלה בישראל למלאכה די, להשתכללות כל היקום והנשמה ישערו ועליוש המיוזית העליונה העולה למעלה למעלה, אבל המלאכים, כשם שהם אינם בני מלאכה, כשם שאינם עלולים לחדש כלום בהחיה והיציורה, הם הם רק משרתי די ערשי הברוי, להמשיכה החיים שביצירה כיום סדרם והוקותיהם הקבועים, כן אין בידם להוסיף שכלול ורפעה בכל המין עולמים העולים למעלה, העומרים בסולם הישות למעלה ממדרגת הציורה, וכשם שאין בהם מלאכה כך אין בהם שבות, ואין הוצרה שכתוב בה יזכור את יום השבת לקדשו, ואותה להם, כלום אדם ערשים מלאכה שאדם צריכים שבות.

1 וזמן שבו לתמו בקב"ן תמו תלו ולא במלוא חיה תוליה ובה תב"י אף כי אין חלק במשפחה מל סקריא לביד מלקן התוב טקן בשוק לתמו כרמה אל כרך ע"ל ויהיה רחל קן כי דמי ריבא תב"ש שיש למי תולא סק"ן וכל מלל' זבל אל משפחה כי חלקן רב ים, סק"ן בן קב"ן למלוא במשפחה ומשני שני יוסים הם כי כשהא סק"ן הוא סק"ן מן תב"ן תריש מן שמה טקן כשהא תתם כן רחב תוליה מ"ו רחב ככל גבול משנים מ"ו ק"ן תוליה כרמה אל כרמן פירוש תמו תב"ס במלוא, אבל כשהא במלוא הוא סק"ן תול' ל"ד תריש מ"ו שמה קמן תב"ן מ"ו כשם ור"ל כרמן' כ"ב ור"ל תמו ור"ל מ"ו לא יחד כשם ע" סק"ן תוליה לרמן אל חיה עמ"י כשהא תמו תב"ן חר' תב"ס ר"ל שמה וסק"ן אל תב"ס חר' ל"א וישנה לרן שמה לתמו סק"ן' שמה ל"ו וישנה להם כלום שמה ע"ל לרשא על ראש, (1)

כִּלְמִלְאֲבָתְךָ: וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֵאמֹר תַּעֲשֶׂה כִּלְמִלְאֲבָה אֲתָהּ וּבִכְנֶךָ וּבְתֶךָ עֲבָדְךָ וְאֲמָתְךָ

שָׁבַת קָדִים אֲלֵהוּ לֹא תַעֲבִיד כֹּל עֲבֹדָתְךָ אֶת וּבְכֶרְךָ וּבְרִמְךָ עֲבָדְךָ וְאֲמָתְךָ

מִלְאָכָה עֲבָד
כִּי יוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת הוּא לַיהוָה
וְלֹא תַעֲשֶׂה כִּלְמִלְאֲבָה שָׁבַת כִּי
כִּי יוֹם כֹּבֵד הוּא לַיהוָה
שָׁבַת הוּא לַיהוָה כִּי יוֹם הַשְּׁבִיעִי
שָׁבַת הוּא לַיהוָה כִּי יוֹם הַשְּׁבִיעִי
שָׁבַת הוּא לַיהוָה כִּי יוֹם הַשְּׁבִיעִי
שָׁבַת הוּא לַיהוָה כִּי יוֹם הַשְּׁבִיעִי
שָׁבַת הוּא לַיהוָה כִּי יוֹם הַשְּׁבִיעִי

וַיֵּשֶׁב

10 : (ט) ועשית כל מלאכתך. כאמור, שבת היא עניין כללי כל המלאכה שבירה, על התורה לומר מלאכה (כי מלאכה) : (י) אתה ובכר ובתך. כל קדשים : או איש מלא נבול? למה? הרי כבר התקיים, כל מלא לא על מלא (למסד נבול על ציבת הקדשים (ס) : ויום שבת, קצו על מלאכה לך שישנן, ה' חגי שבועות על

וַיֵּשֶׁב וַיֵּשֶׁב וַיֵּשֶׁב

מרוש אפוא על כל ימינו, לפנינו נדע כי שבת כל מלאכתנו ושבתה הוא היום שבו אנו מביאים את מלאכתנו המורה למי ה' ונשית איתה לרמזי אנונו ורבותנו במועדי.

10 : (ט) חצונו. לא התמדת עמך תעשה את מלאכתך. שבת אהה מוסל בקרב עולמך, אלא לעבודת ה' היא תהיה לך. לעבודה בממלכת ה', לעבודת ה'. בשליחותו תעשה את מלאכתך ולמען עולמו. שבו הוא היה אחר, לעבודה ולשמירה (בראשית ב, טו וי' טו), לפני תורמו את העולם, בקיון, ביומיו ובשירתו. מתחם השיעור הקיסרי אל חוגם המלכותי של התורה המוסרית ועבודת ה' בחיות. כוח זו — ועשית כל מלאכתך — כבר הודר את מושג המלאכה (פי בראשית ב, טו). מלאכה היא אישיות המבצעת את רצונו ושליחותו של אלה, ובמובן זה — של שבת עליון, ביום לך, מלאכה היא הפעם המשובעת לרצונו ושליחותו של בעל חובו, ובמובן זה — של האדם, עשיית מלאכה הופכת את החומר או את החפץ למלאכה שלטו, והיא אופי המלאכה כובשת את החומר ואת החפץ וצרה לו צורה, זו שמתן האילן הוא נעשה כשר לחלית רצונו ולהקדיש שיעורו לו, והוא משמש אמצע לביצוע רצונו ומכיון. כל עשיית מלאכה היא מעשה של העלאת ממשלתו לבני הפעם ומעני עולמנו, ובכך במסלולו הוא — העבודת לך כעבודת המבצעה.

11 : ויום השביעי וגו'. שבת ימים העבוד את ה' בעבודת מלאכת עולמו, והיום השביעי שבת, יום שבתה ממלאכה, לה' : יום השביעי שבתה ממלאכתך, ושבתה זו היא כעבודת למי ה' אלהיך, ביוע המחדשת מני שבת בשבוע. כך תביא ליו ביימי, חסיד מחדש, כי לה' כל נשענה ונשענה שאיתו שבת וכל רובן שבתה ונשענה

וַיֵּשֶׁב וַיֵּשֶׁב וַיֵּשֶׁב

לפירוש כזה בתורה, הם הכינוי על השבת כעל יום של מנוחה הנק', שניתן לו כ'ו שהיה היה יותר מניה לעבודת ה', כביכול, ובהתאם לכן פירשו את אומר, מלאכה כאומר של, עבודת עמלי, הרינו עבודה שיש בה משום שאמץ נפשי, ולא דוקוק אף לפי שיטתם, שהרי יש גם עמל שעבודת הרוח, אפרו: רק עבודה שיש בה משום שאמץ נפשי אסרה בשבת, ולא נאסרה עבודה קלה או עבודה הנעשית במסגרת פעילות רוחנית, והנה הושלמה, התאמת התורה לחיים.

כיום, אין רוב בתורה שיעור שבת השבת הוא יותר מן השבועה שכל, מלאכה, כביכול שבתה המלאכה אינה אלא אמצעי למטרה אחרת, ככל מקום נאמר כי, שבתה ממלאכה היא היא עיקר השבת, וככל מקום נאמר כי עשיית מלאכה היא חיולול שבת, אין השבת מתחללת עליידי מי שאינו הרך לביית הכנסת ביום זה כדי להתפלל עם הציבור או כדי לשמוע את דרשת הרב וכדומה באלה, אלא עליידי מי שקושה בו מלאכה: כליהעשה מלאכה ביום השבת מות יומת (להלן לא, טו), מקושש העצים המסכן הרבה לדין מבלי שנעשה תחילה הקריה, אם אולי כדי להפיל ביות הכנסת וספס את הדרשה ובכך קיים את השבת כל צורכו, או שמת רבה, החמסס בעצם לצורך הבנת עבודת השבת, הוא עשה ציוע, כלומר, הוא אסף את סוגי הספס ביום אחד, מארסת גדולת המבנית אל החום של ארבע אמות — קיצורו של זכר: הוא מלאכה, ודי היה בזה לפזר דיע לפת (עי' בספר טו, לב), מושג המלאכה אינו כולל אף האמצע הטומני כאשר מתבונננו העיקריות, וזכרת במקרא בקרב למאחיים מקומות, מקום אין רמו לעבודה מאומנת, והרי גם הדין במצרים לא נקראה, מלאכה בשום אלא נראה כי בכל מקום חסנתה העיקרית מלאכה אינה עמל נופני בשיעור קטן או גדול, מלאכת מחשבת — ביצוע מחושב ונכון של עשיית (מלאכה מלשון, מלאך — עי' פי ספר טו, לפיכך, גם בלא שנוע פירוש התורה מה פירוש אנונו לומר, כי משמעה הפסוק מלאכה הואת, ועדונו של מות המקראות שהיא בהם, מבינים ואומרים: לאתעשה כל הדין — לא תעל סוס פעולה שיש עמה ה' כלשהו לא תוציא אל המועל את כמותך הפעל כלשהו, לא תעשה שום חפץ לרשאיתך ותפליתך, כללו של דבר: לא תיצר דבר,

לא תעשה, מלאכה מחשבת: תורה סוס, אלא ש מירוש המבנית והמספס על התורה שבעל פה, היינו אולי באים לנצל מורה שמושב המלאכה כללי ומקף עזו יותר היינו מוציאים אותו על כל מעשה שיש בו משום ביצוע מחשבתו לבני כל זכר וזכר, דוקא התורה שבעל פה היא אשר מלמדת אנונו את המושג הטרויק והמילולי של, מלאכה, והינו עשיית מלאכה, היכות כל חפצי ל"שליח" שכאמרונו נהפוך את מחשבתו למעשה.

וכך מתגלה מושג עשיית המלאכה כהמנוח העיקרית של איסור מלאכה בשבת על פי ההלכה, פעולה יצירת אסורה בשבת ולא פעולה הרמית, כל הפקלקלין ספורין, והפקלקל על מות לתקן שיעורו במתקן, קלקול הבא לתקן — מלאכה הוא (שבת קה ע"ב), המלאכה צריכה להיעשות בכונה תחילה ולא ובר שאין מתכוין (שם טו ע"ב), ולא עוד אלא הכונה צריכה להיות אל התוצר העיקרי של המלאכה היוצרת, ולא מלאכה שאינה צריכה למטה כגון, הרומף נומא בשבת ואינו צריך אלא לעשרה (שם ע"ב), המלאכה צריכה להיעשות ברהב ולא כלאחר יד (שבת ק"ג ע"ב), ובשעיהה דין אטא האוס החמסס כמלאח חסונתו, בכל אלה מתגלה היסוד העיקרי של מלאכה האסורה בשבת: מימוש החשבתה, ולא שאמץ הנוף במידה קשה או מרלה, אנוס לך, גם עבודה מאומנת, עובדא דחילי וכו', אסורה בשבת, אך זכר זה אינו בכלל המושג של איסור מלאכה.

אתה ובכר ובתך, ביום גדלים כלולים בעיני, אתה, והרי מצות התורה חלות עליהם במישרים, לפיכך, בביום קדשים הכתוב שורה, ספורין אין להם דעת, אסור לגדלים להביא את הקדשים ליו חיולול שבת, והם מותרים על שבתותם אם מלאכתם נעשית על דעת הגדלים (עי' שבת ק"ג ע"א, יבמות ק"ז ע"א).

עבדך ואמתך, עבד ששל ומבל וקובל עליו את המצות, חייב בקדושת השבת, אם לא קובל עליו את המצות, הרי הוא כגו מושב לבני עשיית מלאכה בשבת ואסור לומר לו לעשות מלאכה לצורך ישראל (עי' שולחן ערוך, אורח חיים סי' ע"ד), ובהמתן — הרי זה, לאו דחמרי, האסור להביא את הבתה ליו עשיית מלאכה האסורה עליו, יש להבדיל בין לאו זה לבין העקב של שבתה בהמה, האסור במצות, לפען יתו שורר וחמרי (להלן כ"ג ע"ב), בוטיים ה' יו פירש הכתוב: השורר וחמרי, שור הוא מוצא עבודה, וחמרי — בהמה ששא, בכך מניין הכתוב את שני סוגי המלאכות: